

Maria Laach-i bencés apátsági templom Krisztus-mozaikja. Forgatása elmélyíti bennünk Anyaszentegyházunk hitét, szeretetét, istentiszteleti szolgálatát.

forrás: Magyar Kurír

A könyv bibliográfiai adatai:

Casel, Odo: Az Egyház misztériuma. A lelki élet mesterei, Szent István Társulat, Budapest, 2014.

ÖRÖKZÖLD

Ebben a rovatban olyan írásokat adunk közre, amelyek ugyan nem napjainkban íródtak, de a könyvtáros szakma számára örökre aktuálisak maradnak.

...a katolikus egyházi könyvtárak könyvanyagának igazán jelentékeny részét a teológiai könyvet teszik. Van-e ezeknek értékük a szorosan vett teológiai stúdiumon kívül? ... A teológiai jellegű munkákról ma is sokan gondolják, hogy „kevésbé olvasottak” és ezek a szó lebecsülő értelmében „középkoriassá” teszik az egyházi könyvtárakat.

Nem akarom itt fejtegetni, hogy a teológia újabb fellendülése mennyi értéket, kincset fedezett fel „középkorias” írók elporosodott munkáiban. A teológiai műveknek sokkal univerzálisabb tudományos jelentőségük van. A teológia lényegénél fogva világnézettudomány, művelői a legrégibb múlttól máig legelső feladatuknak tartják, hogy meghatározzák az ember helyét, célját a világmindenségben, állást foglaljanak a „honnan, hova?” nagy kérdésében, egyúttal kutassák a feleletet a „miként?” kérdésére is a felismert cél felé vezető eszközök tanulmányozásával. A teológiának így szükségképpen foglalkoznia kell a mindennapi élet problémáival is, szükségszerűen állást kell foglalnia szellemi áramlatokat, gazdasági behatásokat, politikai rendszereket illetően: röviden, az egész korszellem tükröződni fog a teológusok műveiben. Áll ez a teoretikus művekre éppúgy, mint az úgynevezett praktikus teológiát, erkölctant, hitshónoklatot stb. tárgyaló művekre. A teológusok munkái jórésztükben nagyszerű eszközei annak,

hogy behatoljunk elmúlt korok gondolkodásmódjába, megismerjük annak a legnagyobb emberi problémákat illető értékeléseit éppúgy, mint ahogy megismerjük a néplélek legkülönbözőbb megnyilvánulásait, a lélektani reagálások módjait az említett nagy problémákra: vagyis ezek a művek eszközei és forrásai a szellemtörténetnek. A teológiai irodalmat, néhány igen szerény kezdettől áttekintve, nem kutatta át senki ebből a szempontból.

Bizonyos, hogy a feladat megoldása nehéz munkát jelent, mert a történész iskolázottság mellett bőséges teológiai ismeretet is kíván, de hiszem, hogy a munka nagyon megérné a fáradságot. Ebben a munkában igen jó segítőink lehetnének a katolikus egyházi könyvtárak, a szellemiség történeti megnyilvánulásai iránt érdeklődőknek vidéken is, az ország minden részében megannyi alkalmat adnak a kutatásra. Mindenképpen kíváncsi vagyok, ha az egyházi könyvtárakat birtokló testületek is inkább ráeszmélnének erre a közvetlenül kezük ügyébe eső feladatra. ...

Az egyházi könyvtárat anyagának a szakteológia és az általános tudományos munka szolgálatában való értékesítésénél igen fontos kérdés, mennyiben hozzáférhető ez az anyag. Az egyházmegyei és püspöki könyvtárak általában a tudományos közkönyvtárak mintájára a hozzájuk forduló közönségnek rendelkezésére állanak. A többi egyházi

könyvtárakat ugyan elsősorban azon testület tagjainak használatára szánták, amelyek a könyvtárakat fenntartják, de bármely komoly kutató mindenütt megértést és segítséget találhat a könyvtárak részéről.

A jóindulat mellett, amellyel tudományos munkára az egyházi könyvtárakat fenntartó testületeik rendelkezésre bocsátják, sokkal fontosabb kérdés az, hogy a könyvanyag mennyire van felhasználható állapotban, azaz áttekinthető-e, katalogizált-e? Ezen a téren megelégedéssel látjuk azt, hogy egyházi könyvtárainknak általában véve nemcsak van katalógusuk, hanem főként a nagyobb könyvtárakban jól használható katalógusok állnak rendelkezésre. Különben a katalogizálás körül is sok buzgalom tapasztalható. Elavult katalógusokat többhelyütt igyekeznek felfrissíteni, kisebb könyvtárak átrendezésekkel kapcsolatban új katalógusok készítésén fáradoznak. Az általában tapasztalható jóakarat mellett azonban nem mindenütt található megfelelő szakismeret: így elég sok munka nem hozza meg a maga teljes gyümölcsét. Szükséges volna bizony, hogy az egyházi könyvtárak éppen egyesületünk munkájába erőteljesen bekapcsolódva, a könyvtárosok szakképzéséről nagyobb mértékben gondoskodnának.

Egy szót még a katolikus könyvtárak gyarapodásáról. A mai nehéz gazdasági viszonyokat az egyházi könyvtárak különösképp érzik. Fenntartóik erejükhöz mérten igyekeznek ugyan a könyvtárak fejlesztéséről gondoskodni, de elég csekély összegek azok, amelyek erre a célra rendelkezésre állanak. Még eléggé elfogadhatóan gondoskodnak a tanítórendek mind központi, mind

rendházi könyvtáraik szisztematikus fejlesztéséről.

Az egyházi könyvtárak egy része elhunyt egyháziak könyvhagyatékaiból is gyarapszik. ezekben a hagyatékokban gyakran szép és értékes speciális gyűjteményeket találunk, persze elég sok könyv aztán csak a könyvtár duplum-állományát duzzasztja. A hagyatékokat sokhelyütt válogatás nélkül sorozták be a könyvtárak anyagába. Ezen a téren is tapasztalunk öröndetes változásokat: több egyházi könyvtár az ily módon szerzett gyarapodást alaposan átrostálja és a fölösleges könyvanyagot más könyvtáraknak bocsátja közhasznú rendelkezésre, például a tanítórendek központi könyvtárai iskoláik könyvtárait gyarapítják az azokban felhasználható hagyatéki könyvanyaggal.

A könyvtárak gyarapításánál éppúgy, mint a könyvanyag hozzáférhetővé tételénél a könyvtárosok buzgalma mellett igen nagy szerepe van a szakképzettségüknek. A könyvtárhoz értő könyvtáros nagyon sokat érhet el munkájával: szakértő fáradozását a könyvtárakat fenntartó testületek, de egyes könyvtárak mecénásai is a könyvtár ügye iránt fokozódó érdeklődéssel, de a könyvtár fejlesztésére szánt anyagi eszközök nagyobb mértékben való rendelkezésre bocsátásával is honorálják. Probatum est! Az egyházi könyvtárak tudományos értékesítése, anyaguk megismertetése, sokszor szinte felfedezése, organikus továbbfejlesztése a legnagyobb mértékben függ a könyvtárosok szakképzettségétől. Az ezen a téren mutató hiányok pótlása kell, hogy a legsürgősebb feladata legyen az egyházi könyvtárak fenntartóinak.

Varga Ottó: *A régi egyházi könyvtárak* in: Magyar Könyvszemle, 1937. (LXI.) 15-18 (passim)